

NARODNI LIST

Glasilno narodne demokracije za mariborsko oblast.

Telefon št. 276 - Cek. račun št. 12653
O Cene inseratom po dogovoru. O
Rokopisi se ne vračajo. - Reklama-
cije (nezaprte) so poštnine proste.

IZHAJA VSAK PETEK

Uredništvo in upravništvo „Narodnega lista“ je v Mariboru,
Jurčičeva ulica št. 4

Naročnina: Mesečno D. 1-25, četrtletno
Din 3.75, polletno Din. 7-50, celoletno
Din. 15, izven SHS 20 Din. Naročnin
se plačuje naprej.

Štev. 16

V Mariboru, v petek 2. septembra 1922.

Leto I.

Javna znamenja „katoliškega“ shoda v Mariboru

(Dopis od navzočega kmeta.)

Javnih znamenj tega shoda je bilo več, naj pa omenjamo le sledeča:

1. Politik in duhovnik brez dušnega pastirstva dr. Korošec je s pomočjo Mariborskega stolnega kapitlja upregel pridigo, sv. mašo in Najsvetejše v službo svoje politike. Njemu na ljubo in da bi shod »bolj vlekel«, so mu postavili v ovočnjaku dijaškega semenišča prižnico in oltar, češ, svoje ovce moramo »panati«, drugače bi znale našo politično zvižajo izpregledati. S tem so postali dr. Korošec, dr. Jerovšek, stolni kapitelj, kanonik Vraber, dr. Hohnjec in njih pomagači podobni židovskim kramarjem, ki so s pomočjo templja iskali svoj posvetni dobiček. Ako bi se bilo to godilo v času Jezusovem, bi Jezus gotovo spletel zanje bič ter bi jih tirajoč bičal, rekoč: Proč od tod v hišo božjo, tam učite božjo besedo ter je ne zlorabite v politiko! Mi pa še dodamo: Dr. Korošec zlorabi vero, zato ne more postati škof, a tudi ne minister.

2. »Katoliški« shod v Mariboru nam je dokazal, da smejo prižnico rabiti tudi neduhovniki ali lajki v svoje politične in osebne namene. Na prižnici, ki je bila postavljena na levi strani oltarja v ovočnjaku dijaškega semenišča, je pred sv. mašo razlagal kanonik Vraber v cerkvenem oblačilu besedo božjo, po sv. maši pa so v svojih posvetnih suknhah na nji rohneli, bobnali, se koračili zraven duhovnika Jerovškega, ki se ne peča z dušnim pastirstvom, temveč s trgovino, Hohnjeca in duhovnika po imenu dr. Korošec, tudi posvetnjaki dr. Leskovar, Kremenžar in Vesenjaki. Ti duhovniki so hoteli s tem javno demonstrirati, da če ne smemo mi na prižnico v cerkvi s politiko, naj pa pride prižnica iz cerkve k nam, tu je bomo s svojimi podrepani vred vendar rabili za — politiko, tako se izognemo prižniškemu š.

3. Korošec bi rad postal škof ali pa minister, Leskovar bi rad lezel višje, Vesenjaku ne diši učiteljšče, rad bi postal kaj več, Kremenžar bi rad pomnožil svoj list »Slovenec«, Jerovšek bi rad, naj bi vse šole pri njem naročale svoje potrebščine, Hohnjecu bi tudi višja služba prav prišla; ker so se prepričali, da s samimi shodi ne gre,

Opozoritev radi volilnih imenikov.

Ker so po občinih sedaj razpoloženi v upogled volilni imeniki, je potrebno, da naši zaupniki vzamejo na znanje sledeča navodila glede reklamacij. Nasprotno stranke so pridno na delu, potrebno je isto tudi na naši strani.

Sedaj sestavljeni in razpoloženi novi volilni imeniki bodo stalni in bodo veljali za vsake volitve. V vsaki občini sta dva volilna imenika. Eden za občinske volitve, drugi za volitve v državni zbor, oblastni (pokrajinski) in okrajni (srezki) zbor. Razlika med enim in drugim volilnim imenikom je ta, da so v prvem vpisani vsi tisti, ki bivajo že eno leto v občini, v drugem pa vsi tisti volilci, ki stanujejo v občini že šest mesecev.

Za nas je najvažnejše to, da držimo volilni imenik vedno v evidenci in skrbimo, da so vsi naši volilci vpisani in pa, da niso v volilnem imeniku naši nasprotniki, ki nimajo te pravice.

so postavili na shodišče prižnico in oltar, tako mislijo svoj namen bolj gotovo doseči. Pa bode težko kaj. Duhovnik, ki se ne peča z dušnim pastirstvom, ki živi po velikih mestih in kopaljših v nasladnem življenju, ni za škofa, a tudi ne za ministra. Vesenjakov hripav in odren glas ni za državni zbor, Leskovar naj ostane v svoji pisarni, Jerovšek pa med zavoji in škatljami Cirilove trgovine in tiskarne.

4. Ta »katoliški« shod ni bil katoliški, temveč klerikalni. Katoliška vera in cerkev ne psuje in ne smeš nikogar, kakor so to delali govorniki shoda, temveč ona uči, da je vsaka oblast, torej tudi naša vlada, od zgoraj. Shod je bil otvoril duhovnik Jerovšek, predsedoval mu je duhovnik Hohnjec, prvi je govoril duhovnik Korošec, za njim pa kar trije podrepani duhovnikov. Duhovnik se imenuje s tujo besedo klerik. Vse to dokazuje, da shod ni bil katoliški, temveč pravi klerikalni shod. Krinko »katoliški« so si prireditelji in govorniki le zato privežali na obraz, da bi slepili vse one, ki ne znajo misliti, ker so ubogi na duhu. Udeležniki »katoliškega« shoda so šli klerikalnim sleparjem na ljm, saj jim ni v tem delu nikdo ugovarjal.

5. Na dan shoda ni bilo v celem Mariboru nikjer drugod zastav razobešenih nego samo po cerkvah in farovžih. Raz zvonika stolne cerkve pa kar 4. (Ob državnih praznikih visi tam vselej samo ena, opomba uredn.) Vse druge hiše so bile prazne. Govornik dr. Korošec je to v svojem govoru tudi omenil in sicer tako, da je resnico potvoril rekoč: »Mi ne rabimo zastav, pač pa vaših sre, mi ne moremo v Mariboru razobešati zastav, ker nemamo tu svojih hiš, tu smo sami brezkočniki. Kam jih torej naj obesimo, morebiti na svoje klobuke?«

6. Mariborčanov ni bilo na »katoliški« shod, ker se zavedajo Koroščeve politične komedije z vero. Iz okolice in iz dežele so pripeljali kaplani svoje ovce, Marijine »device« vsega skupaj je bilo v orli vred sedem zastav (med njimi ena cerkvena), tako se je nabralo par tisoč ljudi.

Zato moramo vedeti, kdo sme biti v volilnem imeniku in kdo ne ter kako lahko zahtevamo popravilo volilnega imenika, to je vpis oziroma izbris kakoga volilca, katerega je župan ali neopravičeno izpuštil, ali pa neopravičeno vpisal.

1. Kdo ima pravico biti vpisan v volilni imenik?

a) V volilni imenik za občinske volitve smejo biti vpisani vsi moški državljani 21 let stari, ki že eno leto bivajo v občini.

b) V volilni imenik za državnozbornske volitve, pokrajinsko skupščino in srezke odbore smejo biti vpisani vsi moški državljani 21 let stari, ki stanujejo v občini že šest mesecev.

c) Poleg naših državljanov imajo to pravico pod istimi pogoji tudi drugi Slovani.

2. Kdo nima pravice biti vpisan v volilni imenik?

a) Aktivni in neaktivni častniki

kakor tudi podčastniki in vojaki pod zastavo. Ta izjema ne velja za rezervne častnike in civilne uradnike vojaške stroke.

b) Oni, ki so obsojeni na robijo (temnico), dokler se ne vrnejo v pravice.

c) Oni, ki so obsojeni na izgnano državljanske časti za čas, dokler traja ta kazen.

č) Oni, ki so v konkurzu.

d) Oni, ki so pod skrbstvom.

3. Kako je zahtevati popravilo volilnega imenika, to je vpis ali izbris kakoga volilca?

Vsako ima pravico volilni imenik pregledati, prepisati, razglasiti in natisniti ter bodisi zase bodisi za drugega zahtevati njegov popravek. Popravek volilnega imenika se zahteva pisмено ali ustno pri občinskem uradu ali pri deželnem oziroma okrožnem sodišču. V občinah, kjer so goreniti, se vlagajo prošnje za popravek imenikov pri okrajnih sodiščih. Vsaki zahtevi za popravilo volilnega imenika je treba priložiti kot dokaz potrebne uradne listine, kakor domovnica, rojstni in krstni list, potrdilo občinskega urada o bivanju v občini itd. Te listine so vse koleka in takse proste in jih mora vsaka oblast v ta namen na zahtevo brezplačno v 24 urah izstaviti.

Na tako vloženo zahtevo mora županstvo odgovoriti v 5 dneh. Če ne odgovori, se smatra, da je zahtevo zavrnilo.

Tisti, kateremu županstvo zahtevo odbije, ali če mu odgovori, ima pravico pritožbe na deželno oziroma okrožno sodišče. To se bo degajalo posebno tam, kjer so županstva nam nasprotna. V tem slučaju ne smemo odnehati, ampak takoj vložiti pritožbo.

Kadar pa bodo razglašene volitve, pomnimo, da se smejo popravki volilnih imenikov zahtevati samo še 15 dni po razglasitvi ukaza o volitvah.

Na podlagi teh zakonskih določil naj krajevni odbori JDS izvrše tole:

1. Krajevni odbor Jds ozir. zaupnik naj takoj oba volilna imenika prepíše.

2. Krajevni odbor Jds naj določi za vsako vas zaupnika, ki ima nalogo skrbeti, da bodo vsi naši somišljeniki iz dotične vasi vpisani v imenik in vsi nasprotniki, ki so neopravičeno v imeniku, izbrisani. Zato mora vsak zaupnik imeti prepis (izvleček) volilnega imenika za dotično vas. Jasno je tudi, da morate zase imeti natančen pregled vseh volilcev cele občine. Le tako boste mogli ugotoviti, v koliko je uradni volilni imenik popoln, oziroma v koliko ga je treba popraviti.

3. Zahtevajte vpis v volilni imenik za vsakega našega somišljenika, o katerem kolikortoliko sodite, da ima volilno pravico in zahtevajte ravnokotno izbris vsakega nasprotnika, o katerem dvomite, če ima volilno pravico. Saj stane samo papir.

4. Kadar bo razglašen zakon o volitvah, tedaj imenik ponovno preglejte in poskrbite, da ne bo v njem nobene škodljive napake.

Pondarjamo: Storite vse takoj in z vso vestnostjo in natančnostjo. Volilni imenik je podlaga uspeha pri volitvah. Pri državnozbornskih volitvah nekatere občine in župnije niso prepisale volilnih imenikov, kakor smo jim naročili. Pokazalo se je, da je brez tega vsaka sistematična in uspešna agitacija nemogoča.

Politični pregled.

Sestanek držav Male antante in Poljske v Marijinih Laznih in v Pragi je velikega pomena za bodoči razvoj srednjeevropske politike. Sklenjen je popoln sporazum tako glede postopanja Male antante (Jugoslavije, Češkoslovaške in Poljske) na konferenci Zveze narodov in tudi glede Avstrije.

Razmejitvena komisija na naši in albanski meji je zopet pričela poslovati. Pa so že zopet vtaknili Italijani svoje prste vmes in zahtevajo ustanovitev še ene cone nevtralne cone. Naša in albanska vlada pa se temu odločno upirata, ker je dognano, da gre Lahom tu zopet za njihove umazane profitarske spekulacije in za to, da se nemiri na Balkanu čim delj časa vzdržujejo in da bi Lahji mogli še dalje v kalnem ribariti.

Avstrijski kancelar dr. Seipel je imel minole dni tudi sestanek z italijanskimi vladnimi krogi v Veroni. Šlo je za 70 milijonov lir kredita, ki bi jih naj dali Lahji Avstriji. Lahji se baje obljubili, če jih bodo mogli dati, je drugo vprašanje. Pri celi stvari so imeli Lahji seveda čisto drug namen. Oni skušajo pridobiti kolikor mogoče držav — tako tudi Avstrijo — za kakšno zvezo proti Jugoslaviji. Vočigled temu je pogodba, ki jo je sklenila Jugoslavija s Češkoslovaško za 25 let, velike važnosti.

Rudarska stavka v Sloveniji je končala po daljših pogajanjih minole nedelje in so v pondeljek rudarji zopet šli na delo. Dosegli so povšek temeljnih plač in draginskih doklad. S stališča našega narodnega gospodarstva je to le toplo pozdraviti.

Koroščevi škofje. Dr. Korošec se je na »katoliškem« shodu v Mariboru prav po katoliško jezil, da vlada še ni potrdila onih 6 škofov za našo državo, katere predlaga papež, zato je zaklical: Mi katoličani hočemo imeti tiste škofje, katere nam imenuje papež, ne pa tiste, katere nam hoče vriniti vlada. Ali ste vsi zato? Smo! Pomirite se gospod Korošec, saj bo tako. Vlada plačuje škofje; zato ima pravico zahtevati take škofje, ki ne bodo dali zlorabiti vero v politično petelinjenje. Vas to jezi, kajti na ta način ne morete vi nikdar škof postati. Med vlado in Rimsko stolico se vrše pogajanja, končno se bode dosegel sporazum, na kar bo papež imenoval škofje. Tako bode ustrezno vam in vašim ovcam.

Velik »katoliški« shod. Dr. Korošec je na Mariborskem »katoliškem« shodu napovedal za prihodnje leto velik »katoliški« shod za vso Jugoslavijo. On namreč upa, da bodo za Jugoslavijo imenovani sami taki škofje, ki bodo dali cerkev in vero ponižati v dekle njegove klerikalne politike. Vsekakor ima velike oči. Na vsak način bi rad sedel nekje visoko in na mehkem. Župnikovo delo na fari mu ne diši.

Dr. Korošec, izrezan državni »turi«? Dr. Korošec je na »katoliškem« shodu v Mariboru sarkastično priznaval, da so stranke, ki tvorijo sedanjo vlado, res državotvorne. Te stranke so po Koroščevem mnenju tvorili »turi« na državnem telesu. »Katoličani, te škodljive tvore je treba izrezati iz telesa naše države!« je zaklical poslušalcem. — Gospod dr. Korošec, potemtakem ste bili torej tudi vi kot minister škodljivi in gnoječi se tur naše države. Zato je bilo umestno, da so prišli zdravniki ter vas kot škod-

ljiv tur izrezali iz našega državnega telesa. Odkar se je to zgodilo, niste več tako rejeni, zato hrepenite zopet postati državni tur. V to bi vam naj pomagala vera, prižnica, oltar, tiskarna, »Gospodar«, »Straža«, shodi in ovčice. Pregovor pravi: Kdor graja in psuje, ta kupuje.

*** Bolgarska in Jugoslavija.** Predsednik bolgarskega sobranja Nedeljko Atanasov je v razgovoru z novinarji izjavil glede razmerja med Jugoslavijo in Bolgarsko, da bolgarska vlada skuša storiti vse, da zboljša medsebojne odnose in premosti še vedno obstoječi prepad. Bolgarski vojni minister Dimitrov je padel kot žrtev prijateljske politike napram Jugoslaviji. Vprašanje bolgarskih četašev bo brez tuje intervencije rešeno sporazumno med obema državama. Kmalu bo določeno neko mesto za sestanek zastopnikov obeh držav. V notranje razmere Jugoslavije, zlasti v spor med Srbi ter Hrvati in Slovenci se Bolgari ne vtičkamo.

— V Ukrajini ne bo konca gladi. Zastopnik Nansenove pomočne ekspedicije v Ukrajini, kapitan Quisling, je poslal centrali Nansenovega komiteja brzojavko, iz katere je razvidno, da ni misliti na konec gladovne katastrofe v Ukrajini. Letošnja žetev ni izpolnila upov. Velike dele Ukrajine je smatrati slejkoprej za izrazito gladovna ozemlja.

*** Razkritja o slovaških klerikalcih.** Član slovaškega (klerikalne) stranke Vrabec je prišel v oster konflikt z drugimi voditelji te stranke, predvsem pa s patronom Hlinko. Spor je povzročilo Vrabčevo odkritosrčno in lojalno stališče napram republiki. Eksodus posl. Vrabca pa je imel za posledico zanimiva razkritja. O tem povzamemo iz »Češkega slova« z dne 23. t. m.: Razkritja posl. Vrabca pravzaprav le dopolnjujejo obtežilni material, ki svedoči o tem, da je slovaška ljudska stranka s svojim vodstvom v službi Madžarske. Poslanec Vrabec pričča, da so v osrednjem izvrševalnem odboru ljudske stranke ekspozenti madžarske vlade, pričča, da se znaten del oficijelnega vodstva te stranke ne sramuje govoriti o združenju vodstva Slovaške z Madžarsko, to je o novem zaslužjenju slovaškega ljudstva. Nedavno je poslanec Struškovsky vprašal Pudovca, patrona Tomaneka, ko je v parlamentu besno napadal češki narod: »Ali poznate dunajsko Viktorienstrasse št. 14.« Tomanek mu je razburjeno odgovoril: »To je laž!« Torej je vedel, kam meri ta očitek. V dunajski Viktorienstrasse št. 14 je bil namreč urad madžarske legacije, kamor je poslanec Tomanek prihajal redno vsakega 1. in 15. v mesecu. Tam so izplačevali nagrade za madžarsko propagando. Ta katoliški pater Tomanek, špijon madžarske vlade, pa ima na vesti tudi še razne nečedne manipulacije s stranskim denarijem in še danes ni tožil bratislavskih »Robotniških novin« ki so mu očitale, da je ukradel več stotisoč kron. Naravno je, da so ljudje, ki svoj narod prodajajo tisočletnemu sovražniku Madžaru, sposobni tudi za kriminalna dejanja. Sploh pa v slovaški klerikalni stranki hudo poka, zato se njeno časopisje besno kakor poginjajoča zver zaganja v državo. Katoliški patri in njihovi madžarski podrepniki so storili največji zločin, ki ga more storiti odgovoren politik: izdali so ljudstvo in državo. Ti ljudje se seveda še vedno skrivajo pod verski plašč in uživajo zaščito visokih cerkvenih krogov. Taka je Petrova skala v 20. stoletju.

*** Zveza med Češkoslovaško in Jugoslavijo.** Pogodba, ki jo je sklenil Pašić z dr. Benešem v Marijanskih Laznih, ima popoln in jasen značaj zavezniške pogodbe, sklenjene na 25 let. Zavezniški pogodbi je pridjana tudi vojna konvencija. Pogodba brez konvencije se predloži v potrjenje Zvezi narodov. Ako bi kaka tretja sila napala eno izmed zavezniških držav ali skušala rušiti mirovne pogodbe, odreja pogodba skupno delo in brezpogojno medsebojno podpiranje ter obrambo, tudi s silo. Izven tega predvideva pogodba skupno posvetovanje obeh vlad v vseh vprašanih zunanje politike, pa tudi notranje, ako tangirajo vprašanja zunanje politike.

Domače vesti.

— Pogreb † Josipa Sinka. Ze štiri mesece je pokojni Josip Sinko v Središču prerokoval, da bo 24. avg. dan njegove smrti. Zmotil se je za en dan, zakaj umri je dan poprej. Dne 25. tm. smo ga od njegove domačije pri kolo-dvoru, iz njegovega kraljestva, nesli k večnemu počitku tja gori na solnčni hribček nad trgom. Nepregledna množica je ob žalnih kera n lah trške godbe spremljala pokojnika, požarniki, Sokol, domači obč. odbor z županom g. Lukašičem, cela vrsta županov iz sosednih občin, njegovi nešteti prijatelji od blizu in daleč ter ves trg središki. Saj menda ni bilo nikogar blizu in daleč, ki bi ne gojil nekega posebnega čustva spoštovanja in ljubezni do moža, ki je stal celo svoje življenje kakor izklesan granit za pravico in resnico. Kadar je on rekel: Tako bo! — je bilo tako in nič drugače in tu so lahko prišli najvišji mogotci in zahtevali kaj drugega, on ni klonil, tudi na nevarnost ne, da bi to njemu osebnemu morda škodovalo. In to granitno skalo, ki je mogočno štrlela nazaj v dobo slovenskih taborov, v dobo našega prenoroda, v dobo naših najsilnejših narodov — in strankarsko — političnih bojev, ta simbol zgodovine Središča, okraja in celega našega naroda, tega neupogljivega junaka značaja in dela smo 25. avg. položili k večnemu spanju ob prijaznem smehljanju nebeškega solca, ki je baš ta dan v obilici lilo vroče svoje žarke na raj naših Slovenskih goric, onih goric, katere je pokojnik tako neizmerno ljubil, s katerimi — se je zdelo — je bil od mladih svojih nog eno telo in ena duša, s katerimi se je veselil v lepih in s katerimi je plakal v dneh nesreče, ko jih je zgrabila zahrbtna uima, s katerimi je dihal, kjer je razumel vsak glas, vsak šepet in na katere vam je vedel v svojih veselih urah zapevati na stolne slavo-spevov, prastarih narodnih popevk, nazdravic itd., katere vse so legle z njim v grob. Praznik je bil zanj vsikdar, ko se je odpravil v svoje gorice, v svoje kraljestvo, tja gori na Kog ali pa v Vinski vrh. Praznik zlasti vsako leto ob Miklavževem, ko je obhajal tega patrona v Vinskem vrhu. Nikogar ni vabil z besedo, a zameril je prijateljem, če ga niso tam ob tej priliki obiskali, zakaj v duhu je povabil vse, ves svet bi bil pogostil, tako srečnega se je počutil v tem svojem rajju. In sedaj počiva pod vnožjem goric, ki mu bodo s svojim šelestenjem, s svojim neodoljivim čarom sladile večno spanje. Ob grobu so se v iskrenih, v srce segajočih besedah poslovili od njega: v imenu ožjih domačinov središki šolski ravnatelj g. Kosi, v imenu okraja okr. glavar g. dr. Pirkmajer, ter v imenu naroda poslanec g. dr. Kukovec, ki je pokojnika stavil za zgled poštovanosti in delavnosti do zadnjega hipa. Oblastna organizacija Demokratske stranke je položila na krsto pokojnika lep venec z napisom: »Vzornemu Jugoslovancu — Demokratska stranka.« Svetel in časten spomin bodi v naših srcih ohranjen možu, ki je po Gregoričevem gestu storil neizmerno več, nego mu je veleval stan! — Pogreba ste se udeležili tudi polnoštevilno Obrtna zadruga in Obrtno društvo z zastavo.

— Železnica Ljutomer-Ormož se prične graditi. Pri pokrajinski upravi se je 29. avgusta vršila seja komisije za revizijo trase in za dodelitev postaj železnice Murska Sobota-Ljutomer-Ormož. Predsednik komisije je ugotovil, da so glavne točke železnice že zakonito določene in je vsaka izprememba v tem pogledu izključena. Spremeniti se more le trasa, v kolikor dopuščajo tri glavne oporne točke. Komisija je z ozirom na razne prošnje lokalnih interesentov sklenila, predlagati ministrstvu malo korekturo projekta, tako da se trasa približa Beltincem, obrne potem v smeri proti Lokavcem ter se okrene proti staremu kolo-dvoru in Ljutomeru. S tem se deloma ugoti tudi trgu Veržuju, kjer se zgradi namesto postajališča postaja. Trasa od Ljutomera do Ormoža ostane nespremenjena. V Ljutomeru in Ormožu se obstoječa kolodvora primerno razširita. Kredit za gradbo železnice v znesku 90 milijonov dinarjev je od min. sveta odobren in tudi že denar nakazan. Sekcija za trasiranje železnice Murska Sobota-Ljutomer v Or-

mož se spremeni v gradbeno sekcijo. Za šefa sekcije je imenovan inž. g. Kavčič. Ker je na delni progji Ljutomer-Ormož detajlni projekt že izvršen, se prične z gradnjo te proge v najkrajšem času.

— Glad grozi Bosni in Hercegovini ter Črnigori. Žetva je, kakor prihajajo iz vseh delov teh pokrajin žalostne vesti, skrajno slaba. Žito je suša uničila, namesto 20 se je pridelalo na enaki površini komaj 8—10 kvintalov. Enako je s koruzo. Pomoč je nuno potrebna, da ne dobimo v teh krajih druge Rusije.

— Spominsko ploščo na domu dr. Iv. Kreka v Seleh nad Škofjo Loko so odkrili dne 27. avg. ob veliki udeležbi naroda. Slavnostni spominski govor je govoril velikemu pokojniku njegov mali epigon dr. Korošec, ki je pa tokrat govoril izredno stvarno in povdarimo zlasti konec njegovega govora, kjer je dejal: »Naše hiše so zgrajene za nas. Če imamo neprilik v naši hiši, v naši državi, jih bomo že sami uredili in ne potrebujemo za to nobene druge pomoči!« Ko bi dr. Korošec govoril vedno in povsod tako v Krekovem duhu, marsikaj v našem slovenskem ljudstvu bi bilo drugače!

— Kaj pa prehrana Slovenije? Zagrebški listi poročajo, da je prišel minoli pondeljek v Zagreb iz Beograda načelnik ministrstva socialne politike in je konferiral pri oddelku ministrstva soc. politike in pri Gospodarskem društvu o prehrani pasivnih krajev. V terek se je podal v modruško-reško županijo in v Primorje, da na licu mesta prouči vprašanje prehrane pasivnih krajev ter da o tem poroča v seji min. sveta dne 5. sept. Kakor videti, se zagrebški pokr. namestnik že zopet pravočasno briga za to, da bodo pasivni kraji Hrvatske preskrbljeni, zakaj nedvomno je prišel načelnik ministrstva na inicijativo g. Demetrovića. — Kaj pa g. Ivan Hribar? Upamo, da bo vsaj letos v polni meri storil to, kar je lani zamudil.

Ustanovitev mizarske obrtne zadruge za celjski politični okraj se je vršila v nedeljo, dne 27. avgusta v Celju. Zadruga šteje 120 članov. Za načelnika je bil izvoljen g. Martin Pernovšek v Celju. Za urediteve zadružno pisarne, tajništva itd. se je predpisala članom za tekoče leto doklada v znesku 10 dinarjev.

Obrtna zadruga za oblačilne stroke za laški sodni okraj se je ustanovila dne 27. avgusta v Zidanem mostu in šteje 109 članov. Načelnikom je bil izvoljen g. Ivan Berger iz Trbovelj.

m Nesreče in nezrade. Rudolf Windisch, 35letni uslužbenec južne železnice je prišel 29. t. m. na Teznu med dva vagona, pri čemur je zadobil težke poškodbe na levi roki in prsih. — Dijak Jan Lehman, ki je potoval s češkoslovaškimi Sokoli, je med postajama Hrastnik in Zidani most padel iz vlaka ter si je zlomil kličeno in dobil več lahkih poškodb. Rešilni oddelek ga je obvezal, nakar je Lehman nadaljeval pot v domovino.

m Bestijalen zločin. 27letni Karel Slokan iz Pobrežja, ki je pred dvema letoma pred vpoklicom k vojakom pobegnil v Avstrijo, je prišel dne 15. avgusta domov na žegnanje. Popoldan je popival z rodbino svojega soseda, ki je imel pri sebi tudi 11letno hčerko. Proti večeru je Slokan speljal to 11letno dekle za neko hišo in jo posilil. Usta ji je zamašil z gnojem, da ni mogla kričati. Po svojem bestijalnem dejanju je zopet izginil čez mejo. Dekle si teden dni ni upalo o tem povedati nikomur. Ko pa je vesled bolečin tako onemoglo, da so morali poklicati zdravnika, je vendarle priznalo cel dogodek. Zdravnik je ugotovil tudi okuženje s sifilisom.

m Dr. Kukovec in oficirska suknja in odlikovanje. »Straža« piše, da je dr. Kukovec odličila oficirska suknja, na kateri je »Straža« opazila odlikovanja in čin stotnika za zasluge v Lebringu. Dr. Kukovec je bil ob mobilizaciji leta 1914. političen osumljenec in ovađen po § 85. k. z. veleizdaje nad Avstrijo in tako obravnavan cel čas vojne, tudi v Lebringu. Odlikovanja nikdar ni dobil nikakšnega. Nikdo mu ne more očitati neslovanskega postopanja ob času vojske. Če pa kdo to hoče, naj se oglasi, da vidimo.

m Kdo je kriv letošnje suše? Iz občinstva sme prejeti: Evo nekaj odgo-

vorov, ki sem jih zadnje dni slišal! — Učenjak: Zdi se, da se naši kraji morabit bližajo oni geologom dobro znani periodi, ko se bodo polagoma vsled stalno naraščajoče suše spremenili v Saharo. Okultist Bostunij: Slovani smo reinkarnacija nekdanjih Babiloncev in Asircev in se pokoravamo za njih grehe. Franciškan, ki je prejšnjo nedeljo pridigoval: Naša nemoralnost je zakrivila svetovno vojno, ona je kriva tudi letošnje suše! — Vse te šušmarje pa je posekala preprosta ženica, ki je bila na zadujem katoliškem shodu, rekoč: To imamo zdaj od teh Srbov!!

Žrtev tihotapstva. Pred nekaj dnevi so jugoslovenske obmejne straže pri Planini ustrelile 24letnega Fortunata Žorža iz Slapa pri Vipavi v Julijski Krajini, ker se na klic ni hotel ustavititi ter se hotel postaviti v bran. Bil je na mestu mrtev. Zanimivo je, da je bil ustreljeni sin premožnega veleposestnika ter mu ne bi bilo treba tihotapiti. Toda vojna boginja Lakomnost je vpegljala na svoja opolzka pota tudi tega sinu premožne obitelji ter ga sedaj pokončala. Tudi žrtev novojnih razmer.

— »Kdo je nemškutar?« Gdč. S. K. in M. R. v Vuhredu nas prosita objaviti da niste oni vposlali članka pod zgornjim naslovom. Seveda to radevolje potrjujemo.

— Vrnitev zaplenjenega orožja. — Komanda Dravske divizije razglašala, da se bo svojčas zaplenjeno orožje vrnilo lastnikom pod sledečimi pogoji: a) ako so naši državljani, b) ako so imeli v času zaplembe pravilni orožni list, c) ako imajo tudi sedaj orožni list ozir. ga lahko dobe. Vsi lastniki zaplenjenega orožja naj se zglase najkasneje do 13. septembra pri majorju Nöstu v vojašnici kralja Aleksandra v Mariboru (Melje), kjer dobe orožje nazaj, če dokažejo svojo lastninsko pravico.

— Novo cesto so zgradili iz Solčave v Logarsko dolino s pomočjo domačih interesentov, zlasti pa s pomočjo g. Fr. Robleka iz Žalca. Ljudstvo želi, naj bi se cesta imenovala po kralju Aleksandru in da bi dobila v kratkem preko Luč in Volovljeka zvezo s Kamnikom in Ljubljano.

— Za najem cinkarne v Celju je ministrski svet sklenil odrediti ožjo licitacijo, kot licitanti pridejo v postev: Srbska trgovska banka, Jadranska banka in Slov. banka.

— Češka krona in dinar. Praška »Slovenska Politika« javlja, da name-rava bodoči češkoslovaški minister finance dr. Rašín voditi enotno finančno politiko z Jugoslavijo. On hoče vezati dinar s češkoslovaško krono, ker je mnenja, da je notranja vrednost jugoslov. valute višja nego notira na borzi. Zato hoče osvoboditi dinar od avstrijske krone in nemške marke, da ga na ta način dvigne.

— Celovčani proti židom. V petek zvečer se je vršilo v Celovcu veliko protestno zborovanje proti draginji. Zborovalci so zahtevali med drugim odstranitev tujev, zlasti židovskih letoviščarjev, ki z nakupovanjem živil v velikih množinah, s preplačevanjem in zapravljanjem podražujejo življenjske potrebe.

*** Razprava o Konstituiranju mariborske oblasti,** ki se je vršila 24. avg. zvečer v Narodnem domu, je pokazala, da vlada za to velevažno vprašanje veliko zanimanje. Zbralo se je nepričakovano mnogo občinstva, tako, da se je moralo zborovanje, ki se je imelo prvotno vršiti v mali dvorani, vršiti v veliki dvorani. Zborovanja se je udeležilo krog 500 oseb, pristaši vseh strank. Zborovanje je otvoril dr. Lippold, nakar je povzel besedo nar. poslanec dr. Kukovec, ki je v nad enournem govoru obrazložil potrebo konstituiranja mariborske oblasti, njeno notranje ureditev in financiranje, predvsem pa je povdarjal potrebo skupnega dela vseh strank, nekako formiranje stranke dela, koja naj položi temelje bodoči oblasti, ki naj bo v blagor narodu in državi. (Glej članek: »Beseda o konstituiranju mariborske oblasti« v naši večerajšnji številki.) Izrazil je željo, da bi vse stranke in vse gospodarske organizacije temu predmetu posvetile vso pažnjo in ga vestransko pretresale z ono resnostjo, s kakoršno se ga je lotil on in nato izrazile svoje mnenje. K besedi se je oglasil dr. Pipuš, ki je izjavil, da se popolnoma strinja z izvajanjem poslanca dr. Kukovca ter želi, da bi se

Sirite Narodni list!

mo zagrizeno strankarsko življenje vsaj toliko poleglo, da bi se vse stranke v delu zedinile in posvetile popolnoma konstituiranju mariborske oblasti, da ji postavijo trden in siguren temelj. Če tudi so politični nazori različni, je združitev na gospodarskem programu mogoča. Apeliral je na nar. poslanca dr. Kukovca, naj napravi on prvi korak in stopi v stik z voditelji drugih strank, da izve njih mnenje. Ker se nikdo ni več oglašil k besedi, je dr. Lipold ob 20. uri zaključil zborovanje, želeč, da bi se v časopisju razvila o tem predmetu čim širša in vsestranska debata.

— **Značilnost.** Sarajevski »Jugoslavenski list« poroča: Izvemo, da so neki trgovci iz Dalmacije sklenili nakup večje partije ameriške moke, ki je v Trstu. Ta moka bo te dni vkreana in prepeljana v Sarajevo in v južne kraje Bosne in bo za 3 K cenejša nego maksimalne cene na našem trgu. Ako se vzame v ozir ameriška valuta, prevoz preko Oceana, izkreanje in vkreanje v Trstu, Bos. Brodu in v Sarajevu, potem so nerazumljive cene, ki jih v času žetve drže špekulanti v naši kraljevini in izživajo s tem krizo.

— **Mednarodni invalidski kongres.** Iz Beograda poročajo: Šesti mednarodni invalidski kongres se bo vršil izmenično v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu. Ministrstvo bo zastopal sekretar ministrstva za zunanje zadeve Vesnić.

— **Gozdne požare v Maecdoniji** je izdaten dež, ki je padal v teh krajih zadnje dni, vendarle pogasil. V okolici Novega Pazarja, Berane in Nikšića pa se gozdni požari kljub vsem naporom še vedno širijo. Na mnogih krajih je vsaka akcija nemogoča. Škoda je ogromna.

— **Proti zlorabi oblasti.** Notranji minister je izdal odlok, v katerem se najstrožje zabranjuje vsem državnim organom uporabljanje telesnih kazni. Vsi, ki bi se pregrešili zoper ta odlok, bodo predani sodišču v najstrožje kaznovanje.

— **Trdovraten samomorilec.** V nedeljo so našli v studeniškem gozdu obešenega 30letnega trgovskega pomočnika Viktorja Aufa, ki je bil nazadnje zaposlen pri stavbeniku Kiffmannu. Auf je že štirikrat skušal izvršiti samomor. Enkrat se je vrgel pod vlak, trikrat pa je skočil v vodo, toda vsakokrat so ga še pravočasno rešili. V torek je zopet nenadoma izginil in še le v nedeljo so ga našli obešenega. Govori se, da je izvršil samomor, ker je bil v finančnih težkočah.

— **Državna borza dela v Mariboru.** Tel. int. 125, Stolna ulica št. 4. Stanje delovnega trga: tedensko poročilo za čas od 6. do 19. avgusta 1922. Prosta mesta so bila prijavljena 153 moškim, 94 ženskam, skupaj 247. Dela je iskalo 295 moških, 128 žensk, skupaj 423. Zaposliti je bilo mogoče 121 moških, 50 žensk, skupaj 171. Brezposelnih je ostalo 504 moških, 227 žensk, skupaj 731. — **Promet od 1. do 19. avg. t. l.** izkazuje 9333 strank in sicer 4474 delodajalcev, 4859 delojemalcev ter 2201 uspešnih nakazil dela. Delo dobijo: hlapci in dekletke, vinarji, drvarji, kamnosek, železolarji, kovači, kleparji, kovinostiskarji, armaturni strugar, brusar medenine, delavci kos in srpov, lesni strugarji, žagarji, sodarji, mizarji, kuharice in dekletke v gostilno, slaščičarji, sobarice, gospodinjstvo, likarice, kontorist, knjigovodja itd. Dela iščejo: hlapci in dekletke, majarji, vinarji, oskrbniki, ekonomski, gozdarji, rudarji, kovači, železostugar, ključavničarji, urarji, elektromonterji, mehaniki, kolarji, mizarji, žagarji, sedlarji, čevljarji, krojači in šivilje, peki, mesarji, mlinarji, natakarji in natakarice, hot. sobarice, kuharice in služkinje za v gostilno, dimnikarji, sluge, strojniki, tov. delavci in delavke, kontoristinja, trgov. pomočniki in pomočnice, dninarji in dninarice, šoferji itd. Splošen pregled: Brezposelnost stalno in ostro narašča. Prijavljanje prostih mest je zadnji čas zelo padlo. Zivljenske prilike nekaterih delovnih slojev so vsled rastoče draginje precej obupne. Ako bo šlo v ti smeri dalje, bo postalo brezposelno vprašanje tudi v naši državi vprašanje široke javnosti, zlasti ker so sredstva za odpravo brezposelnosti in njeno omejitev zelo nezadostna.

— **Velikost in število prebivalstva naših oblasti.** — Naša kraljevina ima 148.937 kvadratnih kilometrov površine

ter 12.017.323 prebivalcev. Po administrativni razdelitvi obsegajo poedine oblasti sledeče površine in kvadratnih metrov ter tisoče prebivalstva: 1. Ljubljanska oblast 9489,0 km², 537.079 prebiv.; 2. Mariborska oblast 7569,0 kvadr. km, 624.121 prebiv.; 3. Primorsko-krajiška oblast 14121,9 km², 621.708 prebival.; 4. Zagrebška obl. 8162,3 km², 809.482 preb.; 5. Osiješka oblast 13383,5 km², 775.723 prebival.; 6. Srijemska oblast 6865,9 km², 407.025 preb.; 7. Bačka oblast 7267,0 km², 590.500 prebivalcev; 8. Beograjska oblast 9581,4 kvadr. km, 762.493 prebiv.; 9. Podunavska oblast 6094,1 km², 405.113 prebiv.; 10. Podrińska oblast 3551,3 km², 182.358 pr.; 11. Valjevska oblast 2457,8 kvadr. km, 133.984 preb.; 12. Sumadijska oblast 3864,4 km², 241.862 preb.; 13. Moravska oblast 2899,4 km², 192.959 preb.; 14. Požarevačka oblast 4230,5 kv. km, 219.103 prebival.; 15. Timočka oblast 6352,4 km², 240.506 preb.; 16. Niška oblast 7269,3 km², 422.273 prebivalcev; 17. Vranjska oblast 5869,7 kvadr. km, 249.321 prebival.; 18. Kosovska oblast 8471,9 km², 351.999 preb.; 19. Skopska oblast 8849,0 km², 336.423 preb.; 20. Bregalniška oblast 4956,0 km², 104.460 preb.; 21. Bitoljska oblast 11950,0 km², 341.095 preb.; 22. Raška oblast 8435,8 kv. km, 264.893 preb.; 23. Uzička obl. 7555,7 km², 214.271 preb.; 24. Kragujevaška oblast 2709,9 km², 152.976 pr.; 25. Zetska oblast 13326,0 km², 348.957 preb.; 26. Splitska oblast 9836,4 km², 469.111 preb.; 27. Dubrovaška oblast 2649,4 km², 136.698 preb.; 28. Tuzlanska oblast 8918,0 km², 416.413 prebiv.; 29. Sarajevska oblast 8405,0 kvadr. km, 287.214 prebiv.; 30. Mostarska oblast 9139,0 km², 265.330 prebiv.; 31. Travnička oblast 10116,0 km², 280.309 pr.; 32. Vrbaska oblast 9018,0 km², 423.240 preb.; 33. Bihačka oblast 5603,0 km², 217.033 prebivalcev.

Ptujske vesti.

— **Državna realna gimnazija v Ptuj.** Dne 11. septembra ob 8. uri: ponavljalni in naknadni izpiti. eventuelni sprejemni izpiti za II.—VIII. razred. Dne 12. septembra ob 8. uri: sprejemni izpiti za I. razred. Prijave s krstnim listom in izpričevalom za vstop v srednjo šolo dne 11. sept. ob 9.—11. ure v ravnateljski pisarni ali prej po pošti. Dekle sme biti samo 20% vseh sprejetih. Dne 12. sept. od 10.—11. ure v ravnateljski pisarni sprejem dijakov, ki pridejo iz drugih srednjih šol (odjavna opomba potrebna). Dne 13. sept. od 10.—11. ure: sprejem starih dijakov in prijava novih dijakov, vsak v svojem razredu. Dne 14. sept. ob 8. uri: služba božja, zbirališče v razredih. Po maši vrnitev v gimnazijo, objava urnika, discipl. reda. Dne 15. sept. ob 8. uri: začetek rednega pouka. — **Ravnateljstvo.**

— **Polenšak pri Ptuj.** Dne 2. julija t. l. je bilo pri nas takozvano »žegnjenje«. Pri tej priliki so kajpada paradirali tudi naši dični Orli in njih katoliško vzgojeni naraščaj — Orlič. Da pa spoznamo globoko versko-nravno vzgojo, ki jo dobivajo takile šolarčki — Orlič, pa opišem širši javnosti, pa tudi pristojni oblasti nastop naših Orlov — ljubiteljev nožev zgoraj omejenega dne, kakor se je ponašal neki fantek — Orlič. 2. julija, torej pred mašo so šli naši Orli in Orlič najprej v župnišče, da se tam pod župnikovo asistenco prelevijo v orlovsko uniformo. Vsak izmed Orlov se je pa tudi oborožil z dolgim nožem zabodnjakom, češ, da ga dobi oni v srce, ki bi hotel smešiti njihovo čutarjo. Tako oboroženi junaki pa so pristopili tudi k mizi Gospodovi in prejeli z dolgimi noži v žepu obhajilo. Le pametnemu nastopu našega naprednega občinstva, ki kratkoma prezira to farnoško organizacijo se je zahvaliti, da ni prišlo tega dne do prelivanja krvi. Zadnji četrtak je bil pri nas molitveni dan. Tudi ob tej priliki so paradirali Orli v svoji gala-uniformi pred glavnim oltarjem, dva pa sta celo stregla pri maši. Najbrže tudi tokrat ni manjkalo vzgojevalnih možev. Č. g. franciskan, ki je ta dan pridigoval, pa je, čeravno nehote, napravil prav dober dovtip. Rekel je: Krščanski možje in žene, vzgajajte vaše otroke v katoliški ljubezni do

bližnjega, potem vam bo vaša mladina v ponos, kakor so nam v ponos oni-le katoliški mladeniči — Orli pred glavnim oltarjem. Tako je — Stric Gerič.

Prekmurske novice.

Se ena prometna pot pred otvoritvo.

Pretekli petek in sobota je imel poslanec dr. Kukovec v Medžimurju in Prekmurju važne konference zaradi organizacije mariborske oblasti. Predmet razprav ja bila med drugimi gospodarskimi vprašanji otvoritev prometa preko Dolnje Lendave čez Szalaezerszeg, od koder je najbližja pot v tri velika prometna centra treh sosednjih držav, v Vratislavo, na Dunaj in v Pešto. V nemirnih obmejnih razmerah je bila ta progna nad Doljnjo Lendavo v daljavi par sto metrov razdrta ter tračnice in pragi spravljeni v Mursko Središče. Iz zgornjega Medžimurja in vzhodnega Prekmurja so pa prihajale čim dalje večje pritožbe, da se domače prebivalstvo s tem prekinjenem prometom gospodarski ubija. Tudi se je zoper upravo Slov. akoravno neutemeljeno, dvigala obtožba, da hoče napraviti iz teh krajev kolonijo za svoje banke in eksporterje. Ker se je delo preko znane Sevrta, ki je po izvršenih neštvehnih poverbah zdaj izginil v Pešto, bilo je to stanje zanaprej nevzdržno. Dr. Kukovec, ki je izposloval otvoritev proge Hodoš-Murska Sobota, je vsled soglasne prošnje prebivalstva pristopil zdaj k reševanju tega vprašanja ter se je tozadevno na zadnjih konferencah dosegla polna soglasnost. Dognalo se je, da so res morali imeti deslej v tem vprašanju vmes prste tudi eksporterji in bankirji, ker se je raznesla umetna govornica, da se promet zaradi Francozov ni otvoril ki so udeleženi z večino kapitala pri južni železnici, ki bi vsled otvoritve te proge trpela. Kako smešno je to, kaže nam gotovost, da je pod Avstroogrsko ta progna nemoteno poslovala brez ugovora južne železnice.

— **Velika zasluga Dr. Kukovca za prekmurske delavce.** V Prekmurju je približno 20.000 delavcev, ki so zaposleni kot poljedelci na raznih grofovskih veleposestvih. Ti delavci so dobivali poleg običajne plače, tudi še nekaj žita. Žal pa, da so morali od tega žita plačevati skoro vsi tudi carino, tako, da so bili reveži na istem, kakor bi ga kupili. Svoječasno so se obrnili za posredovanje na narodnega poslanca Dr. Kukovca, naj jim izposluje, da se bo na to žito odpravila carina in danes smo res v prijetnem položaju poročati, da je ministrstvo pristalo na odpravo carine na to žito.

— **Konji so se splašili.** Abraham Josip, trgovec z jajci in perutnino v Šalavcih, se je te dni peljal po kupčiji. Šel je od vasi do vasi in povpraševal za blagom. V Nučjigomili pa so se mu naenkrat na nekem ovinku splašili konji in pri tem je padel Abraham raz voza tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo.

— **Nesreče pri delu.** Knaflič Ivan, hlapec v Ivanjšovcih pri Ljutomeru, je nosil na rami drva. Vsled napredvidne stopnje pa je tako nesrečno padel, da si je zlomil levo roko. — Novak Ivan, delavec v opekarni Vogler v Puconcih, se je pri kopanju ilovice vsekal z motiko na boso levo nogo, moral se je podati v bolnico.

Dopisi.

— **Sv. Barbara v Slov. gor.** V Ragoznici je dne 14. avgusta t. l. iz zlobe in maščevanja sezgal svojo lastno hišo vsled svoje bestialnosti in nasilnosti znani Jakob Kokol. V hiši so sploh vladali vedno prepiri vsled nesoglasja z njegovo drugo ženo in z njegovimi pastorki. Zjutraj rano so opazili požar ter komaj utekli pogibelji, ker jih je Kokol vse pozaklenil. Enako tudi živino, vozove je pa z verigami skupaj zvezal. Vendar ni bilo človeških žrtev, tudi živino so rešili. Pač pa je pogorelo še sosedovo poslopje. Zločinec je od onega dne izginil. Te dni so ga pa našli obešenega v gozdu nedaleč doma, a že vsega izpremenjenega. Nesrečen konec!

— **Z Gorenjskoga.** V celi Jugoslaviji ni primernejšega kraja za odpočitek, kot je naša divna Gorenjska. Kamor so obrnoš, povsod nove krasote. Bled, Bohinj, Kranjskagora, Vintgar itd. so

kraji svetovne slave. In kaj naj rečem o naših gorskih velikanih? Marsikoga manj premožnega sicer straši, da bi se odločil na počitnice v te kraje, ker meni, da je predrago. Vendar so vsi oni, ki to mislijo, v zmoti. Znano je, da so razni agenti iz tujih držav raztrosili vesti o veliki draginji naših letovišč, z namenom, da pritegnejo letovišnike v svoje kraje. O tem so pisali celo zagrebški listi. Življenje tu ni prav nič dražje kot v Mariboru, pač pa cenejšje. Pisec tega dopisa se nahaja na Dobravi — Vintgar, odkoder je mogoče delati izlete poljubno na vse kraje, nikjer pa ni opaziti kakih pretiravanj v cenah. V prijaznem hotelu Stol (restavratorek gospod Zajec) se počuti kakor doma. Prijetne sobe, zlasti pa okusna domača hrana, zmerne cene in divna okolica nudijo človeku najprijetnejše razvedrilo in počitek. Vsi oni, ki so odločeni iti na počitnice, naj se tedaj ne strašijo. Planinski pozdrav!

Iz naše stranke.

— **Zbor zaupnikov Demokratske stranke za mariborsko oblast se vrši v nedeljo 3. septembra 1922 ob 9. uri dop. v dvorani Nar. doma v Celju.** Poročajo nar. posl. dr. Kukovec o političnem položaju, tajnik V. Spindler o volitvah v oblastno skupščino, zadr. ravnatelj Janko Lesničar o gospodarskem programu mariborske oblastne skupščine; nar. posl. Večeslav Wilder iz Zagreba o hrvatskem vprašanju. Vse krajevne organizacije naj odpošljejo zaupnike! Zbora se udeleži tudi minister dr. Žerjav.

Gospodarstvo.

— **Pobiranje trošarine na žganje.** Kuhanje žganja proti plačilu trošarine se izza 1. septembra t. l. ne prijavlja več pri davčnih uradih, temveč edino le pri oddelkih finančne kontrole. Izza 1. septembra sprejemajo davčni uradi le prijave za kuhanje žganja v onih žganjarnah, ki imajo posebno dovoljenje, da plačujejo trošarino za prijavljeno kuhanje žganja šele dva meseca po prijavljanju. Kuhanje žganja se mora prijaviti vedno pri onem oddelku finančne kontrole, v katerega okolišu se bo žganje kuhalo. Prijave se mora vložiti redoma vsaj 48 ur pred pričetkom kuhanja, vendar sme starejšina oddelka finančne kontrole, ako dopušča kontrola, ta rok primerno skrajšati. Trošarina se vplača s poštno položnico, ki jo brezplačno izda oddelk finančne kontrole, pri najbližnjem poštnem uradu. Tiskovine za prijave se dobivajo pri oddelku finančne kontrole proti povrnitvi nabavne cene po 50 para za polo.

— **Žitni trg v Novem Sadu 24. avg.:** pšenica (baška) zaključek 437,50—440 din., banaška ponudba 437,50, baški ječmen ponudba 390, banatski zaključek 400, oves baški ponudba 252,50, banatska moka št. 0 ponudba 637,50, za kuhno št. 3. ponudba 612,50, za kuhno št. 6 zaključek 562,50, kornuza, baška 388 iz somborske okolice 387,50, banatska iz Bečkereka 375.

— **Prošnje za odobrenje nakupa deviz in valut.** Stranke, ki prosijo pri odborih za promet z devizami in valutami pri Narodni banki ali njenih podružnicah odobrenja za nakup deviz in valut morajo od 1. septembra 1922 naprej brez izjeme priložiti prošnjam potrjeno pristojnih davčnih uradov o plačilu davkov za leto 1920, 1921 in 1922. Odbori za promet z devizami in valutami ne bodo od 1. septembra 1922 vpoštevali nobene prošnje, če ji ni priloženo gori navedeno potrjeno davčnih uradov in če stranke niso plačale predpisanih davkov. Davčni uradi bodo izdajali potrdila po predpisih naredbe generalnega inšpektorata ministrstva financ J br. 12.219 z dne 1. avgusta 1922.

— **Hmeljarjem!** Ker se se minula leta vršile pri hmeljarskih kupcijah marsikateri neprilike, katere so povzročile prepri in tožbe, opozarja Hmeljarsko društvo vse hmeljarje na skrajno poštenost pri predaji hmelja: ne mešajte novega hmelja s starim, ne suhega in pol suhega z vlažnim in mokrim hmeljem, ne mešajte prodanega hmelja s peskom, zemljo ali čim drugim; uzerci naj bodo pravični, ne laskavi in izbrani; ne prelomite dane besede, izvršite vse, kar ste

obljubili itd. Nasprotno pa zahtevajte tudi vi od kupca, da je skrajno pošten in pravičen (kulanten), da izpolni dano obljubo in se strogo drži — najboljše pismene kupčijske pogodbe; posebno je treba določiti čas basanja, tehtanja in plačevanja hmelja. Prodajajte hmelj torej le zanesljivim in poštenim, vam znanim ljudem; ako vam je kupec tuj, tirajte od njega „Izkaznico“, katera vam pove, kdo je kupec in za koga kupuje; tujim ljudem bodite nezaupni in ne prodajajte jim hmelja, ako se ne morejo legitimirati. Toliko vsem hmeljarjem v upoštevanje povodom začetka nove hmeljske sezije — Hmeljarsko društvo za Sloven.

g Pozor, čebelarji! Izkaznice za obiskovalce razstave ob južni železnici so se razposlale. Državna železnica pa dotične prošnje še ni rešila. Vsekakor pa pričakujemo ugodne rešitve in bomo skrbeli, da jih priglasi prejemajo pravčasno. Izkaznice veljajo samo za vozno olajšavo, ne pa kot vstopnice na razstavo. Vstopnice se bodo dobile pri blagajni. Vstop h kongresu je vsakomur prost. Delegati podružnic dobe izkaznice za polovično vožnjo pri svojih podružnicah, pooblastila naj jim izstavijo podružnice. Rok za prijavo za razstavo je sicer potekel. Kljub temu pa lahko še vsako razstavi brez prijave. Vsi predmeti naj bodo najkasneje do 1. septembra v Ljubljani (glej okrožnico). Vsem podružnicam smo razposlali plakate za razstavo. — Prosimo, da se takoj kolkovani s kolkom po 5 para nabijejo. Dne 8. sept. bo na razstaviščen semenj za med in vosek. Čebelarji, ki imajo med na prodaj naj prinesejo vzorce. Interesente, ki žele kupiti med in vosek, vabimo, da se v velikem številu tega semnja udeležijo.

g XVI. Poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmelj. nasadov. Zalec. Savinjska dolina, koncem avgusta 1922. Dolgo zaželeni dež je došel šele 23. in 24. t. m.; dasi je bil dobro došel, vendar ni mogel bistveno pomagati poznemu hmelju, kateri je prehajal v kobule. Obiranje golding hmelja je pri kraju in so hmeljarji z množino nezadovoljni, ker so mnogo manj dobili, nego so pričakovali. Obiranje poznega hmelja je v polnem teku in bo v enem tednu končano. — Poznji hmelj je tudi lepe barve in najboljše kakovosti. Hmeljska kupčija se še ni pričela. — Društveno vodstvo.

Zatec. ČSR, dne 24. 8. 1922. Tukajšnja hmeljska prometna družba je priredila danes v to svrhu zborovanje vseh hmeljarjev tukajšnjega okoliša, da le-ti določijo pridelovalne stroške za letošnji pridelek in da se zedinijo, da ga ne bodo pod to ceno prodajali. Hmeljarji naj ostanejo mirni in naj zaupajo svoji organizaciji, katera bo vse storila v zaščito hmeljarjev. — Izdala se je taktika: Kakoršno povpraševanje, takšno ponujanje! Ne sili-te torej k prodaji!

Nürnberg, dne 24. avg. 1922. Danes je bilo tu prodanih 10 bal iz Teltninga po 60.000 M za 100 kg, kar

je po kurzu 5.5 13.200 jK za 100 kg ali 132 jK za 1 kg.

g Mariborski trg. Sejmsko poročilo od 22. avg.: Prignalo se je: 9 bikov, 12 konjev, 170 volov, 365 krav, 16 telet in 1 osel. Skupaj 573 glav. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile za 1 kg žive teže sledeče: Debeli voli 34 do 37 K, poldebeli voli 26 do 32 K, plemenski voli 23—25 K, biki za klanje 13 do 30 K, klavne krave debele 22 do 25 K, plemenske krave 17 do 20 K, krave za klobasarje 13 do 15 K, molzne krave 20 do 23 K, breje krave 20 do 23 K, mlada živina 25 do 30 K, teleta do 36 K. — Mesne cene: Volovsko meso I. in II. vrste 56 do 68 K, meso od bikov, krav in telic — do 52 K; telečje meso I. in II. vrste 60—64 K; svinjsko meso sveže 90 K.

g Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 15. avg. 1922. se je pripeljalo 180 svinj in 1 koza. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad K 400—600; 7—9 tednov stari K 720—900; 3—4 mesece 1400—1600; 4—6 mesece stari 1700—1900; 8—10 mesecev stari 2600—3500 K; 1½ leta stari K 4000—4500. Koze 450.

m Odbor pri Narodni banki Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev za promet z devizami in valutami. Sl. trgsko društvo v Mariboru nam poroča: Ker je bila prošnja s strani mariborskih trgovskih krogov za osnovenje takega odbora od ministrstva finančne ponovno odklonjena, se je obrnilo Slov. trgsko društvo naravnost na ministra dr. Žerjavo in dr. Kukovca s prošnjo, da bi se zavzela za to, da se ta za Maribor prepotrebni odbor vendar osnuje. Na našo prošnjo smo prejeli od ministra dr. Žerjavo obvestilo, da se naši želji ustreže ter da je na intervencijo gori imenovanih finančni minister dovolil ustanovitev tega odbora v Mariboru, s čimer je ustrezno željam vseh mariborskih trgovcev.

Drobiž.

Peklenšček, ki išče dolarje. Pred več let je odpotoval nek kmetič iz okolice Lvova v Ameriko ter se sedaj vrnil kot bogatin v svojo vas. Govorilo se je o njem, da ima polne žepe dolarjev. Te dni pa je odpotoval kmet v Lvov, da zamenja svoje dolarje. Se tisto noč pa je nekdo potikal na vrata njegove hiše; ko žena odpre, stoji pred njo pravcati peklenšček, ves kosmat, s pravim repom in smrdeč, da je bilo groza. Žena vsa preplašena zbeži v sobo, peklenšček za njo ter zahteva, da mu takoj izroči dolarje. Opisal ji je vse peklenške muke, ki jo čakajo, ako mu ne izroči prav vse, kar je mož prinesel iz Amerike. Žena se je zaklinjala, da je mož vzel vse dolarje s seboj v Lvov, da jih zamenja, toda vrag ni vzel, temveč preiskal vse omare in predale in ko ni našel dolarje, je izjavil, da pride prihodnjo noč zopet. Ze-

na se je morala zakleti, da ne zine o tem posetu nikomur besedice, ker sicer jo vrag takoj vzame seboj v pekel. Žena je bila še drugi dan napol mrtva od strahu. Slučajno pa je tisti dan prišel v hišo službujoči orožnik in vprašal ženico, kaj se je vendar zgodilo, da je tako vsa iz sebe. Žena mu po dolgem obotavljanju natančno opiše vso prestano grozo pretekle noči. Orožnik ji je obljubil pomoč ter se skrill zvečer za hišna vrata. In ko res okoli polnoči potrkala nekdo na vrata, žandar odpre in hitro zgrabi peklenška ter mu raztrga krinko z obraza. Sedaj pa je odletel žandar skoro tako iznenaden kakor prejšnjo noč ženica, kajti pred njim je stal njegov predpostavljeni okrajni sodnik, ki je hotel na ta način priti do dolarjev. Orožnik ga je odvedel na okrožno sodišče in ga tam oddal takega, kakor ga je zgrabil, namreč obrastlega z dlako, z repom, verigo in neznosnim peklenkim smradom.

— **Japonski prestolonaslednik se ženi.** Iz Tokia prihaja poročilo o skrajšnji poroki japonskega prestolonaslednika Anrohita, s princezo Nazako

Kuno. Priprave so izvršene. Prve dni septembra sprejme nevesta prvi ženinov dar: umetniško izdelano sabljo s cesarskim emblemom. Za počelne svečanosti je votiranih 200 milijonov dinarjev v našem denarju. Dočeta japonska cesarica je dovršila šele 20 let. Je hči princeza Kuna, ki pripada eni najstarejših japonskih plemskih rodbin in se je proslavil kot general v rusko-japonski vojni.

— **Strašna smrt dečka pri igri.** Na Reki se je te dni pripetil žalosten slučaj. Na nekem dvorišču na Belvederu so se igrali deca; v zabavi so hoteli postaviti kolesa. Vse so že našli, manjkala jim je le še os za kolesa. Neki 9letni dečko je našel na dvorišču železno cev, ker pa ni dobro pristojala, je šel domov, vzel klešče in žrebelj, da jo pripravi za os, ko je udaril po cevi, je eksplodirala in dečka strašno razmesarila. Sosedje so ga prenesli v bolnico, kjer je v strašnih mukah po 5 urah umrl. A še v najhujših mukah je revež s skrbjo vprašal, če se pač ni njegovemu malemu bratcu in sestrici nič zgodilo. V cevi je bil dinamit in so jo gotovo zavreli fašistovski kulturonošci.

PRVA HRVATSKA ŠTEDIONICA ZAGREB

podružnica MARIBOR, Gosposka ul. št. 24

Telefon ravnatelja 317

Telefon menjalnice 318

USTANOVLJENA LETA 1846

Delniška glavnica K 200.000.000.— Rezervni zaklad K 130.000.000.—

VLOGE: K 2.500.000.000.—

Podružnice: Beograd, Bjelovar, Brod n/S, Celje, Crikvenica, Cakovec, Daruvar, Delnice, Djakovo, Gjurjevac, Ilok, Karlovac, Kraljevica, Križevci, Maribor, Mitrovica, Nova Gradiška, Ogulin, Osijek Gor. grad, Pakrac, Požega, Rijeka, Senj, Sisak, Skoplje, Subotica, Sušak, Sv. Ivan Zelina, Varaždin, Velika Gorica, Vinkovci, Virovitica, Vukovar, Zagreb, Ilica 117, Zemun.

Ekspositure: Osijek Dol. grad, Vinica kod Varaždina.

Menjalnica: Zagreb, Ilica 5.

Prevzema vloge na vložne knjižice in na tekoče račune. Eskomptira menice in devize. Prevzema v inkaso tu- in inozemske menice. Izdaja 4½% založnice, koje imajo pupilarnost, varnost in jamčevno sposobnost. Izdaja uverenja čekov in kreditna pisma ter izvršuje izplačila na podlagi akreditivov na vsa tu- in inozemska mesta. Izvršuje borzne naloge vestno in kulantno.

Vzdržuje zvezo z vsemi prvorazrednimi bankami v Parizu, Londonu, Zürichu, Berlinu, Dunaju, Budimpešti, Bukarešti, Pragi i. t. d. ter v Ameriki.

Brzovjavni naslov:

PRASTEDIONA

964 G-5

Staro lito
železo
v vseh množinah kupujejo Strojne tovarne in livarne
d. d. v Ljubljani. 72

Naročajte in širite vsaki čas najcenejši tednik „Nar. List“

Usnjarska industrija d. d. na Bregu pri Ptuj

»PETOVIA«

Izdeluje vsakovrstno usnje, čevlje, fine in navadne, gamaše, torbice, listnice, denarnice in drugo fino galanterijo. 5
Cene nizke, postrežba točna.

KRASNO POSESTVO

obstoječe iz lepih njiv, travnikov in gozda v bližini Ptuja se takoj proda. Pojasnila daje Ivan Wučko Rogoznica štev. 6, pri Ptuj 70

Radi selitve se takoj proda

jedilnica (miza, gredenca, 8 stolov z usnjem) spalnica (2 postelji, 2 nočni omariči, 2 omari, 1 umivalnik, 1 toaletna miza s stolom). Vse iz orehovega lesa. Ogleda se lahko vsak dan od 10.—12. in od 5.—8. ure. Ptuj, Vičava 47, prva hiša za vojašnico. 71

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke kupuje in prodaja 63

ANDREJ OSET, Maribor, Aleksandr. c. 57